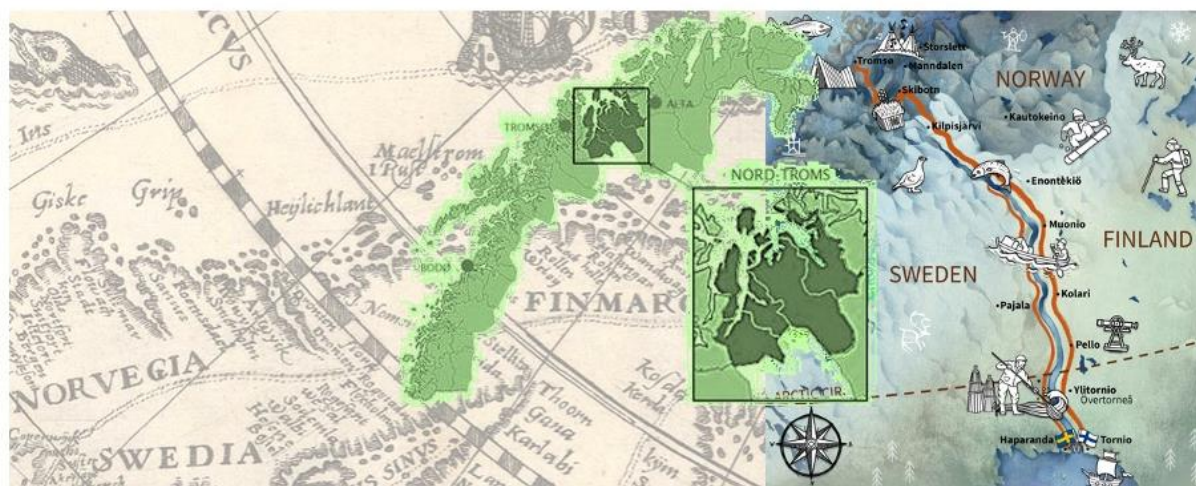

Alt i sagnets og sagaens tid bygde
samen her sin torvgamme, og i samme
tidsalder møtte *vihavenäläiset*, den
russiske fienden, sin død her i
Ryssäpahtas juv.

Også nordmannen har siden slått seg
ned her på havstranda, og sist har
kvenen, den gamle ødemarksvandrerer,
tatt over det ville innlandet. Og slik har
den fjerne Lapplandskysten trukket til
seg folk fra alle himmelretninger.

Samuli Paulaharju (1928)

Kart: Nasjonalbiblioteket/My Story/Nord-Tromsportalen

NOTAT – NORDOMRÅDENE SETT FRA NORD-TROMS

Nord-Troms Regionråd, juni 2020

INNHALDSFORTEGNELSE

1. SAMMENDRAG	2
1.1 Kilder	2
1.2 Prosessen.....	2
2. NORD-TROMS – DEN GRØNNE REGIONEN I NORDOMRÅDENE	3
2.1 Sikkerhet og beredskap gjennom bosetting og gode rammebetingelser	3
2.2 Mål for regionen.....	3
Visjon.....	4
Hovedmålsetting	4
Satsingsområder	4
2.3 Bakgrunnstall	4
3. INNSPILL FRA NORD-TROMS TIL NORDOMRÅDEMELDINGEN	10
3.1 Det grønne skiftet.....	10
3.2 Matproduksjon: sjømat og arktisk landbruk	10
Suksesshistorier fra Nord-Troms	11
3.3 Reiseliv.....	12
Suksesshistorier fra Nord-Troms	12
3.4 Bygg og anlegg.....	12
Suksesshistorier fra Nord-Troms	13
3.5 Infrastruktur	13
Suksesshistorier fra Nord-Troms	15
3.6 Forskning, utdanning og rekruttering	15
Suksesshistorier fra Nord-Troms	17
3.7 Fagarbeidere og næringslivets behov for arbeidskraft	17
Suksesshistorier fra Nord-Troms	18
3.8 Ungdomsmedvirkning	18
Suksesshistorier fra Nord-Troms	18
3.9 Tiltakssonen.....	19
3.10 Grensetjenesten	19
Suksesshistorier fra Nord-Troms	20
3.11 Samisk og kvensk.....	20
Suksesshistorier fra Nord-Troms	21

1. SAMMENDRAG

Nord-Troms Regionråd har utarbeidet notat og prioriterte tiltak som innspill til Nordområdemeldingen som forventes levert av regjeringen høsten 2020.

Nordområdene er ett av regjeringens viktigste strategiske ansvarsområder. Hovedvekten i meldingen vil være på samfunnsutviklingen i nord, næringsliv og kompetanse, infrastruktur, klima og miljø, samt sikkerhet og beredskap. Urfolk og samiske spørsmål har en selvfølkelig plass i meldingen.

Arbeidet ledes av Utenriksdepartementet og involverer hele regjeringen, spesielt Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) som har en større rolle i nordområdepolitikken.

1.1 KILDER

I tekstproduksjonen av fakta er det i stor grad klippet fra undernevnte dokumenter. I tillegg inngår satsingsområdene fra prosjektet Drivkraft Nord-Troms som viktig input.

- Regjeringen.no
- Norce – en systematisk sammenstilling av kunnskap om utviklingstrekk i nord. Rapport 24-2019
- Regionale utviklingstrekk 2018 (KMD)
- Status og strategier – transportinfrastruktur i Nord-Troms, kortversjon 2018 (Nord-Troms Regionråd)
- Nord-Troms Strategier 2020–2023 (Nord-Troms Regionråd)
- Nord-Troms i tall 2020 (Troms og Finnmark fylkeskommune)

1.2 PROSESSEN

Arbeidet er gjennomført i en prosess over fem uker i perioden 22. april til 26. mai 2020. Styringsgruppen har bestått av saksordfører for nordområdemeldingen, Eirik L. Mevik, regionrådsordfører Ørjan Albrigtsen, daglig leder for Nord-Troms Regionråd, Berit Fjellberg, og prosjektleder Drivkraft Nord-Troms, Gunbjørg Melkiorsen.

Inger Birkelund og Trude Indrebø fra Halti næringshage har hatt prosjektledelse. Det er gjennomført fem prosessmøter i styringsgruppen og tre innspillmøter med politikere, Regional Ungdomssatsing i Nord-Troms (RUST), Arena Nord-Troms og rådmenn. I tillegg er det gjennomført tre møter med Troms og Finnmark fylkeskommune og to møter med Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

2. NORD-TROMS – DEN GRØNNE REGIONEN I NORDOMRÅDENE

Nord-Troms er en grenseregion, en kystregion, en alperegion og en region i sentrum av Troms og Finnmark fylke. Naturen er rå og fotavtrykkene få. Folket lever av og med den arktiske naturen, med sommerbeite for rein, gode beiteforhold for husdyr og lang tradisjon for å høste fra den blå åkeren. Betingelsene den arktiske naturen gir, har lært oss å tenke langsiktig for å sikre livsgrunnlaget vårt.

Felles historie og kultur forsterker fortellingen om tett samarbeid over grensen mot vårt naboland i Tornedalen. Vi er stolte av å være ett folk av tre folk, med røtter i samisk, kvensk og norsk. Vi er åpne for å ta imot folk fra ulike deler av verden – vi er etter hvert ett folk av mange folk.

Naturen, folket og tradisjonskunnskapen har formet dagens nordtromsing. Vi har lært av hverandre, og sammen bygde vi opp regionen vår fra ingenting i tiden etter 1945. Vårt indre fotavtrykk preges av dette pågangsmotet. Vi har tradisjoner for likeverdig samarbeid og rask omstilling fordi vi er få og beslutningslinjene korte. Samtidig er vi sårbare av samme grunn – det er utfordrende å få gjennomslagskraft siden befolkningsgrunnlaget er lavt og vi er lavmælte.

Nord-Troms – der kontraster former folk

2.1 SIKKERHET OG BEREDSKAP GJENNOM BOSETTING OG GODE RAMMEBETINGELSER

Helt fra folk begynte å bosette seg fast i Nord-Norge, har vi slått oss ned spredt fra kyst til vidde. Betingelsene for matauk og inntekt styrte bosettingen. Det er dette bosettingsmønsteret som i dag sikrer vår suverenitet i nordområdene, og som har gjort at Norge har en fremtredende posisjon i internasjonal politikk. Suvereniteten er under stadig press og vår posisjon som ledende nordområdestat kan være truet. Det beste virkemiddelet både for å styrke og opprettholde beredskap og sikkerhet er spredt bosetting.

Dette betinger samarbeid med overordnede myndigheter og andre regioner for å sikre utviklingskraft i Nord-Troms. Det skal være attraktivt å bo her og bli her, og dette forutsetter

- god infrastruktur og kommunikasjonsløsninger for verdiskaping og befolkning,
- tilrettelegging av gode rammebetingelser for bedriftsetableringer og videreutvikling av eksisterende næringsliv,
- opprettholdelse av tiltakssonen,
- tilgang til dagsaktuelle og relevante kompetansetilbud gjennom fleksible og digitale løsninger,
- at forskning trekkes ut i regionen og regionen inn i forskningen, samt
- et allsidig kultur- og fritidstilbud.

2.2 MÅL FOR REGIONEN

Nord-Troms Regionråd DA ble stiftet 13. november 1997 av Kvænangen, Nordreisa, Kåfjord, Skjervøy, Storfjord og Lyngen kommuner. Et overordnet strategi- og styringsdokument ble i

mai 2020 utarbeidet for å bidra til en klar og felles forventning om førende satsingsområder og strategier for regionrådets prioriteringer i perioden 2020–2023.

VISJON

Våre kontraster, vår framtid

HOVEDMÅLSETTING

Nord-Troms Regionråd har som mål å utvikle Nord-Troms til en bærekraftig region med positiv befolkningsutvikling og vekst i arbeidslivet

SATSINGSOMRÅDER

Nord-Troms Regionråd prioriterer følgende områder for å realisere hovedmålsettingen:

- Infrastruktur
- Kompetanse
- Samfunnsutvikling
 - Næringsutvikling
 - Omdømmebygging

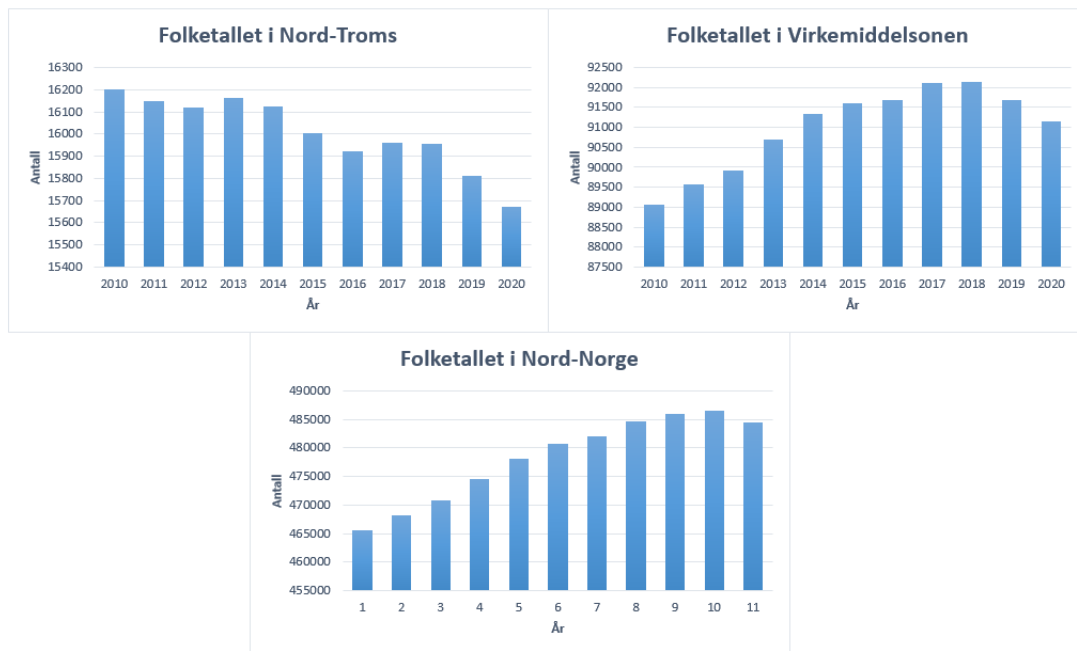
2.3 BAKGRUNNSTALL

Troms og Finnmark fylkeskommune har utarbeidet bakgrunnstall på forespørsel fra Nord-Troms Regionråd.

Folketall

Folketallet i kommunene i Nord-Troms utgjør 3,2 % av folketallet i Nord-Norge. Det tilsvarer 15 673 personer per 1. januar 2020. Gjennomsnittsalderen i Nord-Troms er i 2020 på 43,8 år. For virkemiddelsonen og Nord-Norge er gjennomsnittsalderen på 41,3 år i 2020.

Andelen kvinner og menn i Nord-Troms i 2020 er hhv. 48 % og 52 %. Andelen kvinner og menn i virkemiddelsonen og Nord-Norge er hhv. 49 % og 51 %.

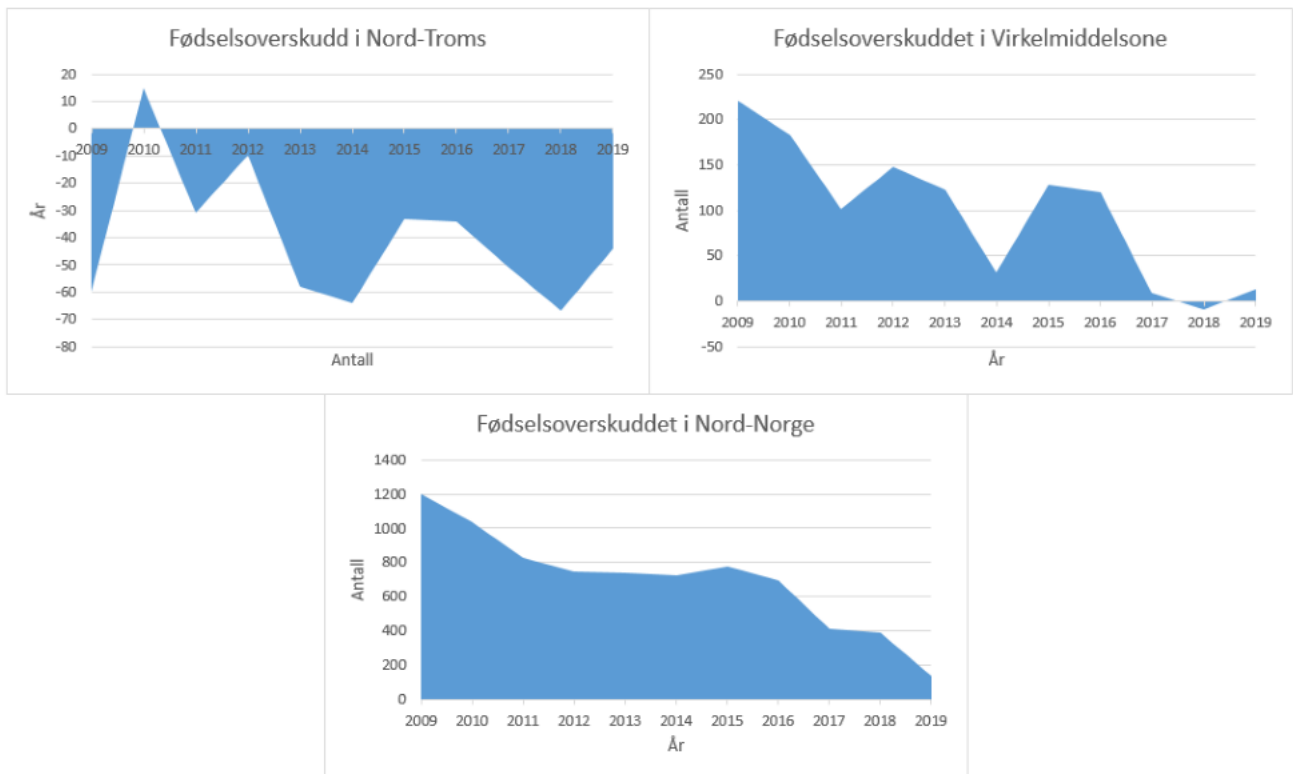

Folketallet i kommunene i Nord-Troms, virkemiddelsonen og Nord-Norge i 2020.
(Kilde: SSB, tabell 07459)

I løpet av de ti siste årene har folketallet i Nord-Troms blitt redusert med 3,3 %, og det er Lyngen kommune som har hatt størst reduksjon med 11,4 %. I perioden har folketallet i virkemiddelsonen økt med 2,3 %, og for Nord-Norge som helhet er økningen på 4,1 %. I tillegg ser vi en tendens til aldrende befolkning og nedgang i barnefødsler i samme tidsperiode.

Fødselsoverskudd

Fødselsoverskudd defineres som antall levende fødte minus antall døde. En av faktorene som bidrar til befolkningsvekst, er at fødselsoverskuddet er positivt. Sammenlagt de ti siste årene er fødselsoverskuddet for Nord-Troms på minus 437 personer. I virkemiddelsonen og Nord-Norge er det sammenlagte fødselsoverskuddet på hhv. 1069 og 7698 personer i perioden.

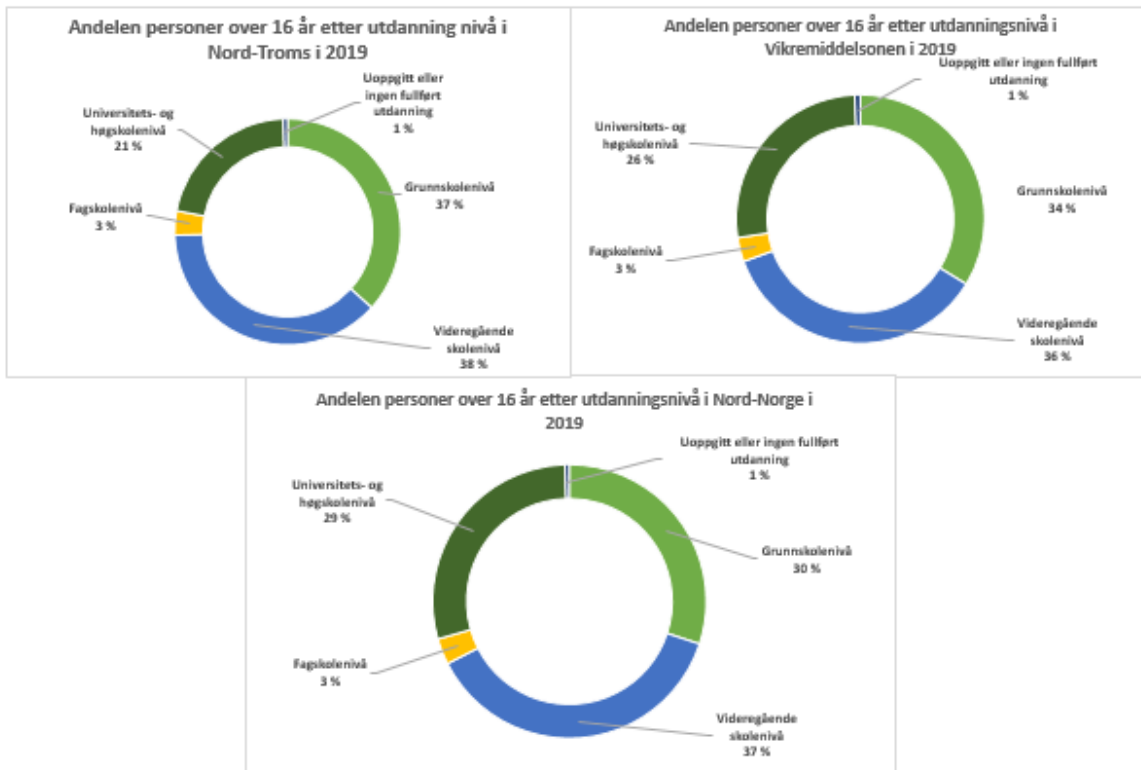

Fødselsoverskuddet i Nord-Troms, virkemiddelsonen og Nord-Norge for perioden 2009–2019.
(Kilde: SSB, tabell 06913)

Utdanning

Nord-Troms har høy andel av befolkningen med grunnskoleutdanning sammenlignet med de to andre regionene. Sammenligner man Nord-Troms med virkemiddelsonen og Nord-Norge, ser man at Nord-Troms har like høy andel av befolkningen som har tatt fagskoleutdanning. Andelen personer som har utdannelse innenfor universitet eller høyskole er relativt lavt sammenlignet med de to andre regionene.

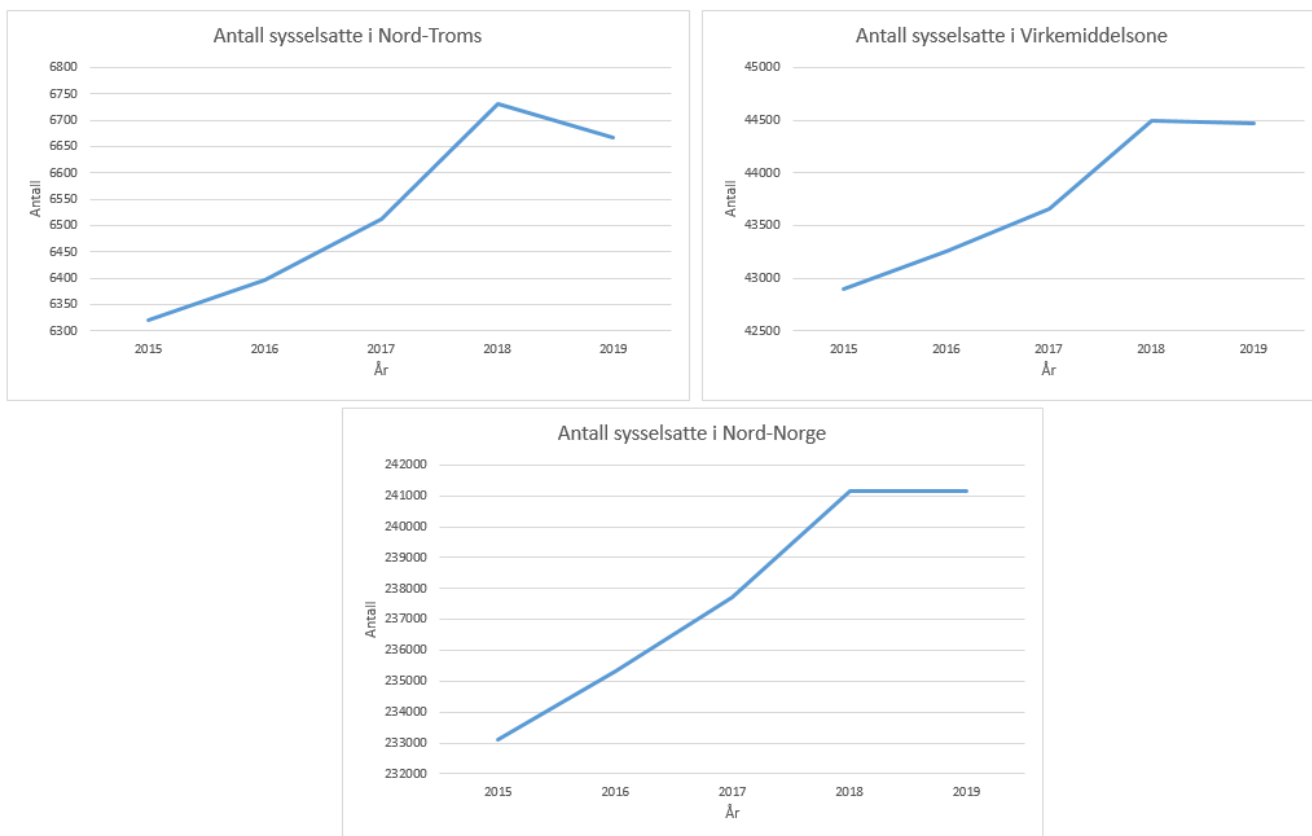
For videregående opplæring i perioden 2013–2018 har Nord-Troms en lavere andel som sluttet underveis enn i virkemiddelsonen samlet sett. Nord-Troms har en høyere andel som fullførte videregående opplæring på mer enn normalt tid. Det var også flere som besto eksamen, fagprøve eller svenneprøve etter å ha gjennomført vg3 i Nord-Troms enn i virkemiddelsonen og Nord-Norge.

Andelen personer over 16 år i Nord-Troms, virkemiddelsonen og Nord-Norge etter utdanningsnivå i 2019. (Kilde: SSB, tabell 08921)

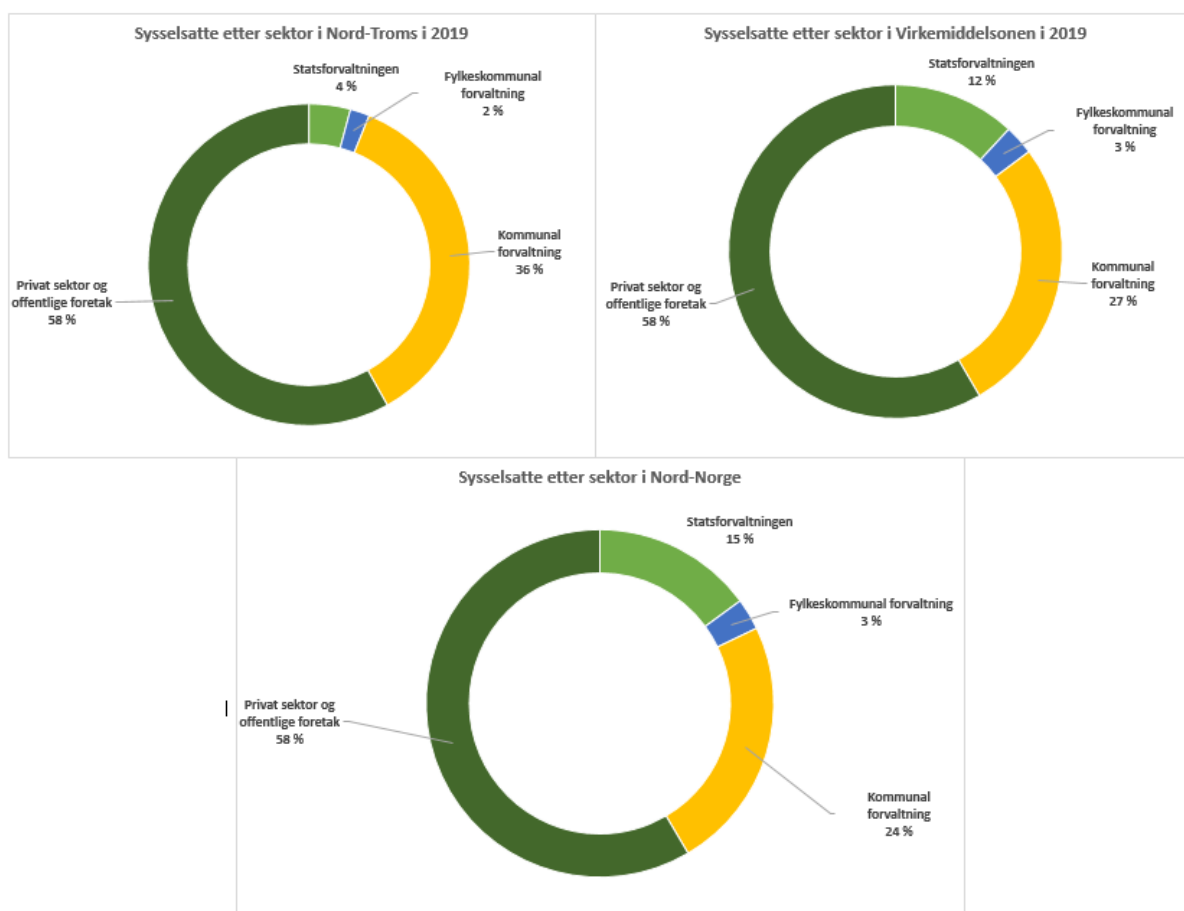
Sysselsetting

I løpet av de siste fem årene er det Nord-Troms som har hatt størst økning i antall sysselsatte etter arbeidssted sammenlignet med virkemiddelsonen og Nord-Norge. Økningene i antall sysselsatte er hhv. 5,5 %, 3,7 % og 3,5 %. Ser man på perioden fra 2018 til 2019 har Nord-Troms og virkemiddelsonen hatt en liten nedgang i sysselsatte etter arbeidssted, mens det i Nord-Norge har vært konstant i samme periode.

Antall sysselsatte etter arbeidssted i Nord-Troms, virkemiddelsonen og Nord-Norge for perioden 2015–2019.
(Kilde: SSB, tabell 07984)

I 2019 jobbet omtrent 28 % av de sysselsatte i Nord-Troms innenfor helse- og sosialtjenester. Denne høye andelen bidrar til at omtrent 39 % av alle sysselsatte i Nord-Troms er ansatt i det offentlige. Den høye andelen av ansatte innen helse- og sosialtjenestene bidrar også til at det er den kommunale sektoren som er størst i Nord-Troms i 2019 sammenlignet med virkemiddelsonen og Nord-Norge.

Figur 13. Sysselsatte etter sektor i Nord-Troms, Virkemiddelsonen og Nord-Norge i 2019. Kilde: SSB, tabell 07984.

Arbeidsmarkedsintegrasjon

Arbeidsmarkedsintegrasjon er et mål for hvor godt arbeidsmarkedet i en region er integrert med arbeidsmarkedet utenfor. Nord-Troms har en høy arbeidsmarkedsintegrasjon, noe som igjen betyr at regionen er godt integrert i arbeidsmarkedet utenfor regionen. For eksempel vil en del av befolkningen pendle til kommuner som Tromsø og Alta.

Arbeidsledighet

Arbeidsledighetsprosenten er et mål på hvor stor andel av arbeidsstyrken som er uten arbeid. Andelen arbeidsledige i Nord-Troms har variert i løpet av perioden 2008–2019, men i 2018 lå andelen arbeidsledige under landsgjennomsnittet og snittet i virkemiddelsonen og Nord-Norge.

Forsørgelsesbyrde

Forsørgelsesbyrden viser de potensielle effektene av endringer i befolkningsstruktur på sosial og økonomisk utvikling. Nord-Troms har høy forsørgelsesbyrde. Det betyr at det er flere i alderen 0–14 og 65+ enn personer i arbeidsdyktig alder (15–64). Det er spesielt forsørgelsesbyrden for eldre som er størst. Dette gjenspeiles også i den høye gjennomsnittsalderen for Nord-Troms.

3. INNSPILL FRA NORD-TROMS TIL NORDOMRÅDEMELDINGEN

3.1 DET GRØNNE SKIFTET

Nord-Troms har en grønn tråd i tiltakene vi videre fremmer mot Nordområdemeldingen. FNs bærekraftsmål og vår strategi er førende for arbeidet vårt i Nord-Troms:

- Øke kvaliteten og styrke fokuset på miljø i opplæring og utdanning.
- Øke lokal verdiskaping basert på våre rike, bærekraftige naturressurser.
- Effektivisere infrastrukturen for å korte ned transporttid og bedre bedriftenes konkurransevne for grønn omstilling.
- Styrke internasjonalt samarbeid mot Tornedalen for å fremme bærekraftig regional utvikling i nord.

Naturen og naturressursene er selve livsgrunnet i nord, og sunne økosystemer leverer varer og tjenester landsdelen er helt avhengig av. Sentrale nordnorske næringer som fiskeri, havbruk, reiseliv, arktisk landbruk og reindrift er avhengige av naturen og dens ressurser. Bærekraftig bruk er en forutsetning for å bevare dette for fremtiden.

3.2 MATPRODUKSJON: SJØMAT OG ARKTISK LANDBRUK

Nord-Troms vil fremme følgende tiltak:

- Mer forskning på bærekraftig bruk av sjøarealene – pilotområde for videreutvikling av trafikklyssystemet.
- FoU-miljø sterkere inn i utvikling av matproduksjon med mål om at en større andel av verdikjeden tilfaller lokalmiljøet der maten skapes.
 - Videreforedling og økt bearbeidingsgrad fra havbruk.
 - Videreforedling fra arktisk landbruk – økt satsing på arktisk landbruk.
- Miljøsertifisering brukes aktivt for å fremme kvalitet, skape merkevare og gi lokale produkter et fortrinn.

Disse tiltakene er viktige fordi Nord-Troms har behov for 1) å styrke bærekraftig matproduksjon og økt videreforedling, 2) å gjenbruke og videreforedle biologisk og ikke-biologisk avfall/restråstoff fra næringsliv og andre virksomheter, samt 3) konkurransedyktige leverandører som bidrar til verdiskaping og utvikling.

De marine næringene er spesielt viktige for sysselsettingen i kommunene i regionen. Fylkene i nord har store oppdrettsvirksomheter som dekker hele verdikjeden fra stamfisk til marked, de eksporterer til hele verden, samarbeider med store aktører og FoU-miljøer og inngår i klyngesamarbeid. Sjømat er stort i Nord-Troms, og tall hentet fra brosjyren «Sjømat-kommunen Skjervøy» (2018) viser at det i regionen produseres 1,2 millioner måltider per dag til en verdi av 6,6 milliarder kroner årlig. Tre av Troms sine åtte lakseslakterier er lokalisert i Nord-Troms. I 2018 slaktet disse 64 % av laksen som ble slaktet i Troms.

Nord-Tromsregionen har høy verdiskaping i forhold til folketallet, både innen sjømatnæring og landbruk. Nord-Troms har ca. 10 % av innbyggerne i Troms fylke, men i 2017 hadde

regionen 65 % av havbruksomsetningen, 45 % av sjømatomsetningen, 21 % av akvakultur-lokalitetene, 18 % av samlet kjøttproduksjon, 21 % av samlet melkeproduksjon og 42 % av geitemelkproduksjonen.

Bærekraftig matproduksjon er viktig for regionen, og er blitt enda mer aktualisert gjennom de siste tiders pandemiutfordringer. Norce-rapporten viser at primærnæringene i mindre sentrale områder i nord bidrar til relativt større økonomisk vekst sammenlignet med hele landet. Næringer som jordbruk, skogbruk og reindrift har stor betydning gjennom å bidra til matproduksjon, skape arbeidsplasser, sikre bosetting og være kulturbærende – selv om de ikke kan betegnes som sentrale næringer i kvantitativ statistikk.

Det arktiske klimaet og de spesielle lysforholdene her nord gir landbruksnæringen muligheter og potensial som er unike. I Nord-Troms har vi en naturlig forutsetning for gressproduksjon og god tilgang til utmarksbeite, noe som gir gode forhold for produksjon av kjøtt og melk.

I nordområdestrategien fra 2017 legges det vekt på bærekraftig næringsutvikling og bedre ressursutnyttelse ved å fremme verdiskaping høyere opp i verdikjeden. Dette kan gjøres ved å øke bearbeidingsgraden gjennom økt anvendelse av restråstoff, gjennom bruk av bioøkonomi, sirkulær økonomi og integrerte verdikjeder, gjennom merkevarebygging, leverandørutvikling, styrking av klynger og et tettere samarbeid mellom næringsliv, utdanning og forskning.

SUKSESSHISTORIER FRA NORD-TROMS

Lyngenlam: 21 sauebønder står bak produsentforeningen Lyngenlam SA, som i januar 2020 fikk utmerkelsen «Beskyttet geografisk betegnelse» på sine produkter. Med det spiller Lyngenlam i samme liga som Champagne og Parma, og er nå en del av Norges nasjonale matskatter.

Arktisk kje er et samarbeid mellom 34 stolte geitebønder, der målet er å skape noe av en ubenyttet ressurs og tilby et bærekraftig produkt. Det har vært jobbet med økt lønnsomhet i verdikjeden, å utnytte kje som ressurs i det arktiske landbruket, gjøre kjejøtt tilgjengelig i markedet, utnytte beiteressursene og pleie kulturlandskapet samt drive kunnskapsutvikling.

Verdiskaping rundt avfall og restråstoff fra matproduksjon: Akva-Ren i Lyngen/Kåfjord har et samarbeid med sjømatnæringen i nord om bl.a. innsamling/mellomlagring, prosessering, konservering og salg av marine biprodukter.

Leverandørutvikling Havbruk Nord: Leverandører og kunder samarbeider for å øke konkurransevnen (kompetanse, kapasitet og kvalitet) for den enkelte leverandør, og leverandører i samarbeid, overfor de store aktørene i bransjen.

Avfallsservice jobber målrettet for å oppnå myndighetens mål om 65 % materialgjenvinning innen 2035 og forbud mot brenning av matavfall innen 2023. Biogassanlegg, fjernvarmeanlegg og plastfabrikk er under planlegging i samarbeid med andre aktører.

Olsens Verft og Moen Verft har valgt å samarbeide for å gi et helhetlig tilbud til havbruk, fiskeri og annen sjørelatert virksomhet. Effektive løsninger, samarbeid og lokal plassering gjør at tiden fartøy tas ut av drift for verksopphold, service, vedlikehold, sertifiseringer mv. kortes ned. Løsningene skal bidra både til bedre økonomi for kundene og reduserte utslipp til

omgivelsene. Samtidig er tilbudet attraktivt for resten av Arktis og i et internasjonalt perspektiv.

3.3 REISELIV

Nord-Troms vil fremme følgende tiltak:

- Forskning som konkretiserer akseptabelt fotavtrykk i regionen, og som gir beslutningsgrunnlag for valg av miljøvennlig reiselivssatsing videre.
- Bruke Visit Lyngenfjord som motor i nettverkssamarbeid med andre lignende regioner nasjonalt og internasjonalt. Økt innovasjon i verdikjeder, sterkere kobling mot FoU, felles merkevarebygging og leverandørutvikling er viktige virkemidler for økt lønnsomhet innen reiseliv.
- Utvikle større grad av samhandling mellom Visit Lyngenfjord (og deres medlemmer) og andre reiselivsaktører med mål om å jobbe frem sertifiseringer basert på miljø og bærekraft.

Disse tiltakene er viktige fordi Nord-Troms har behov for å synliggjøre og videreutvikle en bærekraftig reiselivsnæring som kombinerer høy verdiskaping med redusert miljøavtrykk.

Reiseliv er en arbeidsintensiv vekstnæring i landsdelen. NHO Reiseliv (Nordnorsk reiselivsstatistikk 2018) karakteriserer reiseliv som en av de landbaserte næringene i Nord-Norge med størst verdiskapingspotensial, og anslår dette til å være 9,3 milliarder i 2018. Næringen sto i 2018 for 7,1 % av sysselsettingen i landsdelen.

Reiselivsnæringen er et satsingsområde for hele regionen, og Nord-Troms som destinasjon var før koronapandemien i sterk vekst. Hele reiselivsbransjen opplever fra 2. kvartal 2020 en stor krise som følge av pandemien, og kravet til å jobbe med positiv verdiskaping med minimalt miljømessig fotavtrykk er forsterket, både regionalt, nasjonalt og globalt.

SUKSESSHISTORIER FRA NORD-TROMS

Visit Lyngenfjord utvikler, markedsfører og selger tjenester for reiselivsaktører lokalisert i og rundt Lyngenfjorden. Destinasjonsselskapet er tildelt Merket for bærekraftig reisemål og jobber aktivt med å sikre bærekraftsprinsippene både i tilbud til besøkende og for regionens befolkning. De fleste tilbydere av opplevelser i Nord-Troms er medlemmer i Visit Lyngenfjord, som har en aktiv rolle i utvikling av nettverk over grensen mot Finland og Sverige.

3.4 BYGG OG ANLEGG

Nord-Troms vil fremme følgende tiltak:

- Bidra til leverandørutvikling i regionen gjennom blant annet sertifiseringer for å øke konkurransekraft på utbygging av veier, telekommunikasjon, kraft, havbruk – kartlegge behov hos leverandører.

- Koble på FoU i utviklingsløp og sørge for at bedrifter og offentlig sektor går for bærekraftige løsninger.
- Arbeide for at offentlige utbyggere deler opp utlyste entrepriser og at planlagte utbygginger fremskyndes, både for å bedre rammebetingelsene for næringslivet og befolkning og for å øke aktivitet for regionens næringsliv.

Disse tiltakene er viktige fordi Nord-Troms har behov for konkurransedyktige leverandører som er i posisjon til å være tilbydere på større utbygginger lokalt, regionalt og nasjonalt med en grønn profil.

Store, offentlige utbygginger innen infrastruktur og bygg/anlegg i regi av stat, fylke og kommune er viktige drivkrefter sammen med investeringer hos havbruksnæringen. Det er planlagt fortsatt utbygging i regi av offentlig sektor i landsdelen. Av de totale nasjonale anleggsinvesteringene vil i underkant av 12 % være i Nord-Norge, anslått til 12,3 milliarder kroner (2019). Norge viser videre til at det er ventet at de aller fleste av de største anleggsprosjektene går til entreprenører utenfor landsdelen – kontraktens omfang gjør at mange av de nordnorske anleggsentreprenørene blir for små.

Ved anbudsutlysning bør det stilles krav til geografisk og klimatisk kunnskap/kompetanse. Dette bør tas inn i kriteriene og vektlegges. I Nord-Troms finnes mye erfaring og taus kunnskap på arbeid under eksponerte værforhold.

SUKSESSHISTORIER FRA NORD-TROMS

Arktisk Geotek er etablert av to unge, lokale entreprenører med utdanning innen geologi. I stedet for å søke jobb i større selskaper, har de valgt å bruke sin kompetanse i egen bedrift, og de bidrar dermed med positiv utvikling av regionen. Bedriften går godt og har gjort seg bemerket. Eierne er flotte forbilder for andre gründere.

3.5 INFRASTRUKTUR

Nord-Troms vil fremme følgende tiltak:

Vei, kollektiv transport

- Sikre og være pådriver for de fem prioriterte transportkorridorene i Nord-Troms som har full tilslutning i regionen (jf. rapport fra 2018):
 - Korridor 1: E6 mellom Alta og Nordkjosbotn, med tilknytninger
 - Korridor 2: E8 mellom Tromsø og finskegrensen, med tilknytninger
 - Korridor 3: FV 866 Skjervøy–E6 Olderdalen, med tilknytninger
 - Korridor 4: FV91, med tilknytninger
 - Korridor 5: En sjøtransportkorridor som involverer gods og passasjerer
- Bedre regularitet og flere avganger ved Sørkjosen lufthavn, økt korrespondanse med lokale kollektivtilbud og med flytilbud nasjonalt og internasjonalt.
- Landets første elektrifiserte kortbaneflyplass i Sørkjosen.
- Løfte frem havnene med mål om å styrke sjøtransportens grønne konkurranseevne og øke godstrafikken på sjø. Utforske og utvikle grønne konserveringsløsninger som øker holdbarhet på mat, f.eks. viderefordre og pakke lokalt – verdiskaping høyere opp i verdikjeden.

- Båtrute (gods og passasjerer) Tromsø–Nord-Troms, øke tilbudet og sikre regularitet.
- Være pådriver for innovative transportløsninger: elektrifisering, autonomi, kunstig intelligens, kundestyrt. Transport on demand kan være en løsning for øysamfunnene og andre områder med spredt bosetting. Samarbeidsprosjekt med Troms fylkestrafikk, regioner i Finnmark?
- Opprettelse av kystkompetansesenter. FoU-miljø for bruk av autonome fartøy.

Jernbane

- Jernbane Kolari–Skibotn. Det har vært jobbet med denne gjennom veldig mange år. I dag er det Kirkenes–Rovaniemi som er mest i vinden, men disse planene møter nå enorm motstand i Finland pga. trasevalg i uberørt villmark samt store reindrifts-områder.
- Nord-Norgebanen er svært viktig for Nord-Norge og bør realiseres helt til Kirkenes.
- Narvik er et vare- og transportknutepunkt for Nord-Troms. Toget til Kiruna kan med fordel øke kapasiteten.

Grønn kraft

- Større grad av elektrifisering og grønne løsninger for energi, samarbeidsprosjekt kraftselskap og kommuner i like regioner.
- Sikre tilstrekkelig utbygd nett- og kraftkapasitet for å møte transport og øvrig næringslivs behov for grønn kraft.
- Fibernett til alle er en forutsetning for spredt bosetting og utvikling av næringsliv i regionen.

Disse tiltakene er viktige fordi Nord-Troms har behov for å sikre robuste, bærekraftige og alternative kommunikasjonsløsninger som gir mobilitet innad i regionen samt knytter regionen til omverdenen både mot Finnmark i nord, resten av landet i sør, mot Tromsø og over grensen mot Finland/Sverige. Dette er også viktig fordi en felles arbeidsmarkedsregion forutsetter god infrastruktur og effektiv flyt på transport og nett.

Skjervøy er den største havbrukskommunen i Nord-Norge, og det er potensial for videre økning. Vi har tre lakseslakterier i Nord-Troms: to i Skjervøy og ett i Kvænangen. Denne næringen er svært viktig for verdiskaping i regionen vår, både i seg selv og med betydelige ringvirkninger til leverandører og skatteinntekter til kommunene. Nord-Troms er med dette en sjømatregion av nasjonal betydning, og vei står ikke i forhold til produksjonsvolum. 80 % av fisken fra Skjervøy er ferskvare, og den transporteres ut med bil.

Tall fra 2017 viser at Nord-Tromsregionen gjennom sin verdiskaping blant annet i sjømat har høyt transportomfang i forhold til folketallet i Troms. Nord-Troms har 61 % av tungtrafikken med ferger, 16 % av fylkesveinettet, 45 % av riks- og europavegnettet og 18 % av det kommunale veinettet – selv om bare 10 % av befolkningen er bosatt her.

Norge henviser til infrastrukturnæringen som viktig for landsdelen både med hensyn til sysselsetting, verdiskaping og produksjon. Godt utbygde kommunikasjonstilbud er avgjørende for nærings- og befolkningsutviklingen i nord, og transportkorridorene gjennom Nord-Troms er sentrale for å binde de ulike regionene i fylket, Nord-Norge og grenseovergangen til Finland/Sverige tettere sammen. God kommunikasjon også sjøveien, med hurtigbåt og ferger, rassikring, lufthavn og godt utbygd telekommunikasjon, er også viktig for å kunne møte behovet til næringslivet og befolkningen.

Nord-Troms har god tilgang på grønn energi, noe som er positivt for mulig fremtidig vekst i befolkningen og næringslivet, spesielt for kraftkrevende virksomheter. Omlegging fra fossilt drivstoff på kjøretøy og fartøy vil kreve ytterligere tilgang på grønn kraft, og det samme vil utbygde løsninger med hurtigladestasjoner langs veiene og landstrømløsninger i havnene. Det er imidlertid avgjørende at vi lokalt har utbyggingskapasitet som tilfredsstillende fremtidige krav for fordeling og tilførsel av energi.

Norge importerte i 2019 (tall fra NVE) mer strøm enn vi eksporterte, men bare så vidt. Nettoimporten ble på 0,1 TWh. Det er første gang siden 2010 at Norge ikke er nettoeksportør av kraft.

Ymber produserer selv den kraften kundene forbruker i Nord-Troms. Årlig forbruk er på 254 GWh. Produksjonen er på 310 GWh, fordelt på flere vannkraftverk. Også i andre kommuner i Nord-Troms – Kåfjord, Storfjord og Lyngen – er det (stor) kraftproduksjon i regi av Troms Kraft AS. Til sammen produserer disse 731 GWh (kilde: tromskraft.no). Det finnes også noen mindre kraftprodusenter (små- eller minikraftverk).

Regionen er dermed selvforsynt med grønn kraft, men har behov for å sikre at kraftkrevende virksomheter får tilført nok kapasitet. Nord-Troms har spredt bosetting og få abonnenter å fordele nettleien på, noe som er en utfordring med hensyn til næringsutvikling og finansiering av utbygging. Vi har behov for regelverk som gjør det mulig for små netteiere å drive utbygging, og eksisterende distribusjonsnett må utbedres i flere områder.

GWh: En gigawatttime tilsvarer en million kilowattimer. Dette er nok energi til et byggefelt på omtrent 40 bolighus. I Vang kommune i Valdres, som har 1700 innbyggere, blir det brukt om lag 33 GWh elektrisk energi i løpet av ett år.

TWh: En terrawatttime tilsvarer en milliard kilowattimer. Dette er omtrent så mye strøm som det blir brukt i Drammen i løpet av ett år. I Oslo blir det brukt 9 TWh elektrisk energi hvert år, mens det i Norge som helhet ble brukt totalt cirka 130 TWh i 2015.

Kilde: kommunekraft.no

SUKSESSHISTORIER FRA NORD-TROMS

Nord-Troms Regionråd har gjennom samarbeid fått til

- felles transportinfrastrukturplan
- felles klima- og miljøplan (nettselskapene og Avfallsservice har fulgt planene og gjennomført målene som ble satt)

3net er et selskap som leverer og drifter fibernett i og utenfor regionen.

3.6 FORSKNING, UTDANNING OG REKRUTTERING

Nord-Troms vil fremme følgende tiltak:

- Etablere Campus Nord-Troms: Som et tiltak for regional utvikling og kompetanseheving i samarbeid med næringslivet, ønsker Nord-Troms å danne en campus-modell for høyere utdanning og forskningsbasert næringsutvikling. Sentralt i campus-modellen er motorrollen for samfunnsutvikling og koordinering av felles utviklings tiltak i regionen.

Satsinger som vil inngå i campus-modellen:

- Videreutvikle studiesentermodellen som kompetansepilot i nord i samarbeid med UiT og nærings- og arbeidsliv i regionen, og gjerne i samarbeid med regioner med tilsvarende muligheter og utfordringer som Nord-Troms (for eksempel Øst-Finnmark).
- Videreutvikle kompetansesenter og lokale læringsarenaer for livslang læring i hver kommune som del av studiesentermodellen. Være pådriver for digitale løsninger som muliggjør videreutdanning der du bor.
- Etablere skreddersydde studier med høy aktualitet i samarbeid med næringsliv og UiT.
- Samarbeide med Arena Nord-Troms om en helhetlig modell for mastergradsstipend og traineeordning for å styrke fokuset på felles målsetting om rekruttering og kompetanseheving.
- Styrke Forskningsnode Nord-Troms, som trekker forskningen ut i distriktet og distriktet inn i forskningen.

Disse tiltakene er viktige fordi Nord-Troms har behov for 1) å forsterke rollen til Nord-Troms Studiesenter som motor, megler og møteplass for kompetanseutvikling i regionen og stimulere til økt andel arbeidsplasser som krever høyere kompetanse, 2) legge til rette for økt kompetanse innen samisk og kvensk, 3) dekke arbeidslivets behov for høyere utdanning, og 4) å bygge en enda sterkere region ved å knytte sammen allerede eksisterende kompetanse og forskningsbasert næringsutvikling i et fremtidig utviklingsøyemed.

Nye studier basert på norske og nordiske data fra UiT Norges arktiske universitet (Østbye et al., 2018) viser at tilgangen på arbeidskraft med høyere utdanning er viktig for muligheten til å skape lokal økonomisk vekst, og at tilgangen på vanlige jobber og kompetansejobber forsterker hverandre gjensidig og skaper synergieffekter. Dette tyder på at både bedriftsrettede og personrettede tiltak kan være nødvendig for å sikre gode arbeidsplasser og for å holde på kompetansearbeidskraft i distriktene.

I Nord-Norge har det lenge vært en utfordring å skaffe den nødvendige kompetansen til landsdelen, samt å holde på den. I regionsentre som Bodø, Tromsø og Alta er ikke dette et stort problem, men på mindre plasser med stor avstand til regionsentrene er det en reell utfordring å skaffe kvalifiserte lærere, leger, sykepleiere, ingeniører og annen kompetansearbeidskraft.

Et viktig verktøy for å sikre spredning av viktig kompetanse er å ha et desentralisert utdanningstilbud med læresteder tilpasset lokal næringsprofil og samfunnsmessige behov, hvor folk i distriktene kan ta høyere utdanning nærmere der de bor. Imidlertid kan ikke utdanningstilbud opprettholdes over tid uten tilstrekkelig rekruttering av studenter. Sviktende rekruttering sammen med en utvikling som går mot færre, større og mer forskningstunge utdanningsinstitusjoner utfordrer en fysisk infrastruktur med mange små permanente studiesteder. For å opprettholde et desentralisert tilbud blir man i stor grad avhengige av gode teknologiske og organisatoriske løsninger (nettstøttet, samlingsbasert).

Nord-Troms ligger både utviklingsmessig og geografisk plassert mellom Tromsø, Alta og Hammerfest. Regionen er preget av store avstander og lave befolkningstall i kommunene. For å sikre en positiv utvikling og motvirke fraflytting er det viktig at befolkningen har like forutsetninger og muligheter for utdanning og utvikling som befolkningen i mer sentrale strøk.

Nord-Troms Studiesenter (NTSS) har tilbudt studier innen økonomi, ledelse, lærerutdanning og sykepleie samt et utvalg av kurs og konferanser med egne temaer. Som del av kompetansesatsingen har Nord-Troms Regionråd gjennomført et prosjekt i samarbeid med Nord-Troms Studiesenter og Troms fylkeskommune – «Kompetanseløft i Nord-Troms». Prosjektet har tilført regionen verdifull, dokumentert kompetanse gjennom utdanninger, kurs, konferanser og seminarer. Like fullt har Nord-Troms utfordringer med hensyn til det generelle kompetanse- og utdanningsnivået i befolkningen sammenlignet med nasjonale måltall.

Campus Nord-Troms: Et pågående prosjekt som rommer høyere utdanning (og NTSS), forskning og rekruttering i samarbeid med næringsliv, kommuner og høyere utdanning (UiT).

Forskningsnode Nord-Troms er et prosjekt som har pågått siden 2015, der Nord-Troms Regionråd, Forvaltningsknutepunktet på Halti og Halti Næringshage sammen med UiT har satt forskning på den regionale dagsordenen. Hovedmålsettingen er å etablere en vedvarende arena for kontakt mellom forskning og næringsaktører i Nord-Troms samt å få konkrete forskningsresultater som både skal være initiert og forankret regionalt. Kunnskapen skal styrke konkurransevnen og bidra til verdiskaping lokalt, og skal etablere en faglig arena som trekker forskningen ut i distriktet og distriktet inn i forskningen.

3.7 FAGARBEIDERE OG NÆRINGSLIVETS BEHOV FOR ARBEIDSKRAFT

Nord-Troms vil fremme følgende tiltak:

- Nord-Troms videregående skole skal utvikle og etablere nye utdanningsmodeller sammen med Nordkjosbotn videregående skole, Troms og Finnmark fylkeskommune og Arena Nord-Troms, gjerne i samarbeid med andre distrikter med tilsvarende muligheter og utfordringer.
- Grunnskoler og videregående skoler i regionen skal videreføre satsingen på entreprenørskap i tett samarbeid med Ungt Entreprenørskap, RUST og regionalt næringsliv.

Disse tiltakene er viktige fordi Nord-Troms har behov for utdanningsmodeller som matcher næringslivets behov, opprettholder bredde i fagtilbudene og gir tilbud på områder hvor det er få søkere. Utdanningsmodellen bygger på stor grad av fleksibilisering og digitalisering. Nord-Troms videregående skole er i gang med å jobbe frem slike modeller i samarbeid med definerte næringer. Arbeidet er forankret i «Politisk plattform Troms og Finnmark 2019–2023».

Bygg- og anleggsnæringen er en av de næringene som mangler arbeidskraft med fagbrev. Samtidig ser man at videregående skoler utenfor byene står i fare for å legges ned eller opplever store kutt i bredden på den utdanningen de tilbyr. Dette kan gi store konsekvenser for sikring av kompetansearbeidskraft i næringslivet i Nord-Troms.

I et arbeidsliv hvor omstillingsevne og endringer i kompetansebehov vil være sentralt, er det avgjørende med ferdigheter og egenskaper som blant annet samarbeid, problemløsning og kreativitet, kritisk og selvstendig tenking og refleksjon. Dette er sentrale elementer i begrepet entreprenøriell kompetanse. Ved å styrke rollen til innovasjons- og entreprenørskapskompetanse i hele utdanningsløpet fra grunnskole til høyere utdanning, vil elevene og studentene i større grad være forberedt på nevnte utfordringer.

SUKSESSHISTORIER FRA NORD-TROMS

Vekslingsmodellen innen helse- og oppvekstfag i Nord-Troms har vært en stor suksess og en mønstermodell for godt samarbeid mellom videregående utdanning og kommuner.

Ny utdanningsmodell for fagarbeidere innen sjømat og kokk er etablert i samarbeid mellom videregående skole og regionalt arbeidsliv.

HoppIDÉ (videregående skole) var et samarbeidsprosjekt der RUST fikk næringspris fra Troms fylkeskommune for sitt engasjement.

Andre suksesshistorier:

Felles interkommunalt selskap: NOR IKT

Velferdsteknologi og utvikling av digitale løsninger i et interkommunalt samarbeid

3.8 UNGDOMSMEDVIRKNING

Nord-Troms vil fremme følgende tiltak:

- Utarbeide et digitalisert og fremtidsrettet program for opplæring av ungdomsråd basert på RUST-modellen der «utRUSTet» ungdom deler kunnskap og erfaring, og overføre denne som verktøy for bruk i demokratiske prosesser i andre regioner. Etablere følgeforskning på reell ungdomsmedvirkning, betydning for samfunnsutviklingen, bolyst og blilyst.

«Vi skal vinne kampen om ungdommen på hjemmebane»

Disse tiltakene er viktige fordi Nord-Troms ved å inkludere ungdommen i fremtidsrettet planlegging skaper en region der ungdommen selv får delta i planleggingen av deres egen fremtid. Dette skaper samfunnsengasjement, bolyst og blilyst, og vi ser det verdifulle i å dele Nord-Troms sin positive erfaring med andre regioner.

SUKSESSHISTORIER FRA NORD-TROMS

RUST har ført til større involvering i lokal samfunnsutvikling og har skapt gode modeller for samarbeid, både på regionalt og lokalt nivå. Det er flere tilfeller der RUST-representanter har gått hele veien fra start i kommunalt ungdomsråd, RUST og ungdommens fylkesråd, til å nå sitte i kommunestyre i deres respektive hjemkommuner.

3.9 TILTAKSSONEN

Nord-Troms vil fremme følgende tiltak:

- Nord-Troms må, sammen med Finnmark, beholde virkemidlene i tiltakssonen. Disse rammebetingelsene skal være forutsigbare i overskuelig fremtid.
- Markedsføre virkemiddelordningene i samarbeid med Vest-Finnmark Regionråd og Øst-Finnmark Regionråd.

Videreføring og markedsføring av virkemiddelordningen er viktig fordi tiltakssonen er avgjørende for å øke

rekruttering av kompetansearbeidskraft, fremme attraktivitet for etablering, øke tilflytting og motvirke befolkningsnedgang.

Virkemidlene i tiltakssonen har flere ganger vært evaluert, sist av Norut Alta med bred deltakelse fra flere andre forskningsinstitutter. Norut-rapporten fra 2012 konkluderer med at tiltakene virker etter sin hensikt. Rapporten viser at kunnskapen om disse virkemidlene virker ganske bra, både blant unge (25–30 år) og blant bedriftsledere i mobile næringer. De sier videre at god kjennskap til ordningene er avgjørende for at virkemidlene skal ha effekt og at det derfor jevnlig må satses på informasjon om tiltakene.

Rapporten «Regionale utviklingstrekk 2018» (KMD) viser at det i Nordland og Troms og Finnmark nesten ikke vil være vekst i befolkningen i yrkesaktiv alder eller blant de unge. Disse fylkene er også avhengige av fortsatt innvandring for å få befolkningsvekst. Uten innvandring vil Nordland og Troms og Finnmark oppleve en nedgang i folketallet.

Med jevne mellomrom kommer diskusjonene om hensiktsmessigheten av å beholde virkemidlene i tiltakssonen. Med mulig befolkningsnedgang i det geografiske området tiltakssonen representerer, bør diskusjonene i større grad gå på å styrke tiltakssonen. For Nord-Troms blir utfordringene tydelige med en reduksjon i folketallet de siste årene, i motsetning til i tiltakssonen og Nord-Norge hvor det har vært vekst. I tillegg har Nord-Troms særlige utfordringer med negativt fødselsoverskudd, lav kvinneandel og aldrende befolkning.

Tiltakssonen omfatter hele Finnmark og syv kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåffjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

Innhold i virkemiddelordningen:

- Null arbeidsgiveravgift
- Nedskrivning av gjeld i Lånekassen
- Lavere skatt på alminnelig inntekt
- Lavere trinnskatt (3. trinn)
- Ekstra fradrag på skatten
- Bortfall av forbruksavgift på strøm
- Bortfall av mva på strøm

3.10 GRENSETJENESTEN

Nord-Troms vil fremme følgende tiltak:

- Nordkalottens grensetjeneste i Skibotn må oppbemannes og sikres en forutsigbar finansiering for å besvare en formidabel økning i antall henvendelser, og med det bidra til økt mobilitet på tvers av landegrensene mellom Finland, Sverige og Norge.
- Videreutvikle Nordkalottens grensetjeneste innen kompetanse, næringsutvikling og rekruttering, som alle er viktige fokusområder for å sikre tilstrekkelig og rett arbeidskraft i nordområdene.

Grensetjenesten er viktig for Nord-Troms som en ressurs for næringsutvikling, rekruttering og samarbeid over landegrensene i nord. Kontoret i Skibotn ble etablert i 2011 gjennom et nordisk samarbeid, og er den eneste av grensetjenestene i Norge som betjener tre land i tillegg til å ivareta det samiske og kvenske perspektivet gjennom sitt arbeid. Grensetjenesten besitter spesialkompetanse innen grenseoverskridende aktivitet, og i et nordområdeperspektiv er deres kompetanse og nettverk en viktig bidragsyter i regionalt utviklingsarbeid.

Norge-rapporten underbygger betydningen av gode grenseoverskridende tiltak. Rapporten nevner at selv om regional utvikling er et nasjonalt anliggende, vil det være synergier å hente på å samarbeide tettere med Nord-Sverige og Nord-Finland. Det er gjennomført like region-analyser og strategiprosesser i de tre landene (OECDs NSPA-studie) som viser likt fokus på internasjonalisering, klimaendringer og digitalisering.

I tillegg er bærekraftig utnyttning av nordiske/arktiske naturressurser høyt på agendaen i alle de tre landene i nord. De sier videre at et bredt utvalg av internasjonal/nordisk «god praksis» kan innhentes gjennom internasjonale/nordiske erfaringer, spesielt relatert til 1) utvikling i sentrale næringer og verdikjeder, 2) innovasjon, FoU og omstillingsevne samt 3) utdanning og tilgang på kompetent arbeidskraft.

SUKSESSHISTORIER FRA NORD-TROMS

Grensetjenesten i seg selv er en suksesshistorie, der antall henvendelser har gått fra vel 200 i året etter etablering til nå over 4000 årlige henvendelser. I tillegg har man sett en økning på over 60 % bare på antall telefonhenvendelser fra februar til mars grunnet koronasituasjonen. Den formidable økningen i antall henvendelser understøtter behovet for tjenestens eksistens og betydning for blant annet rekruttering i nordområdene.

Ulike aktører, som *Nordjobb* (arbeidsformidling drevet av Foreningerne Nordens Forbund) og *Arctic Labour* (Interreg-prosjekt drevet av Bedriftskompetanse AS), har begge etablert gode samarbeid med bedrifter i Nord-Troms om rekruttering av arbeidskraft. Bedriftene opplever at disse ordningene har lyktes godt. Erfaringene viser at arbeidskraft fra våre naboland i nord, med lik kultur og geografisk nærhet, bidrar til god trivsel for arbeidstakerne: De kan lettere reise hjem og har større forståelse for de spesielle forholdene det er å bo og virke i arktisk klima, og for bedriftene gir dette økt effektivitet i opplæringen samt bedre kontinuitet i arbeidsstokken.

3.11 SAMISK OG KVENSK

Nord-Troms vil fremme følgende tiltak:

- Styrke drift og utvikling av Senter for nordlige folk som møteplass for sjøsamisk kultur og minoritetskulturer.
- Sikre drift og videreutvikling av kvenske og samiske kultur- og språksentre som viktige ivaretagere av minoritetsspråkene.
- Sikre finansiering og ressurser for drift av et nasjonalt kventeater med utstrakt samarbeid både nasjonalt og over landegrensene på Nordkalotten.
- Igangsette tiltak for å bevare kvensk kulturminnearv gjennom opprettelse av en stilling for kvensk kulturminnevern.

- Ivareta kulturelt mangfold som ressurs inn i fremtiden med opprettelse av en stilling for minoritetskultur.

Styrking av samisk og kvensk kultur er svært viktig for Nord-Troms. Vår identitet, vårt særpreg og våre røtter finnes i det norske, samiske og kvenske. De fleste kulturminnene i Nord-Troms har i stor grad gått tapt under krigens sluttsputt, der Nord-Troms og Finnmark ble utsatt for brent jords taktikk, og både det samiske og det kvenske språket ble hardt presset under fornorskingsprosessen.

Revitaliseringsarbeidet av både kvensk og samisk språk har stor betydning for befolkningen, og arbeidet med å ivareta de få kulturelle og visuelle kulturminnene er viktig for å ivareta regionens uttrykk, historie og tilhørighet.

SUKSESSHISTORIER FRA NORD-TROMS

Senter for nordlige folk: Nord-Troms har etablert kommunikasjon inn mot/med Russland gjennom urfolksarbeid rundt den internasjonale urfolksfestivalen Riddu Riđđu. Senter for nordlige folk har både besøkt Russland og tidligere hatt kontor i Moskva. Gjennom dette har de utviklet verktøy som gir muligheter for økt kultur- og næringsutvikling. Gjennom deres arbeid har vi kunnskap om metoder på urfolksamarbeid og det å sikre at vi forstår hverandre på tvers av grenser og kultur.

Riddu Riđđu festivalen: I 1992 ble Kåfjord forvaltningsområde for samisk språk. Midt i striden som denne beslutningen skapte i 1992, startet Kåfjord festivalen. I dag har festivalen rundt 6000 besøkende og er arbeidsplass for fire personer. Hovedmålet for Riddu Riđđu festivalen har vært å snu skam til stolthet, og festivalen er viktig for å synliggjøre og utvikle den sjøsamiske kulturen. I dag er Riddu Riđđu et internasjonalt samlingspunkt for urfolk, og gir også viktige bidrag til lokalsamfunn og næringsliv i Kåfjord. Festivalledelsen vektlegger å bruke lokale bedrifter og kompetanse, samt at den unge generasjonen tar eierskap til festivalen.

ITU Kvääniteatteri: Kventeateret har som mål å bruke teaterets virkemidler i kampen for å fremme kvensk språk, kultur og identitetsutvikling. Teaterplanene er nå inne i en etableringsfase, og har fått bred regional støtte fra Nord-Troms Regionråd, Fylkesrådet i Troms og Finnmark samt kvenske organisasjoner og institusjoner. Kventeateret vil gjennom sin formidling være en stor bidragsyter til å gjøre kvensk språk og kultur levende igjen, både i og utenfor egen region. Kventeateret er et spin-off-prosjekt av regionalutviklingsprosjektet «Kyläpeli – bærekraftig verdiskapning basert på kvensk kultur» og Interreg-prosjektet «Our Stories – the business of using storytelling to draw people in».

Nord-Troms Regionråd, 25. juni 2020

